

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1925 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsrätt för vissa befattningshavare vid statens uppfostringsanstalter för sinnesslöa.

I en till riksdagen avlåten, den 27 februari 1925 dagtecknad proposition nr 85, som hänvisats till bankoutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels förklara, att de befattningshavare vid statens uppfostringsanstalter för sinnesslöa, vilka vid tillträdet till befattningen äro delaktiga i dövstumläraernas pensionsanstalt, skola varda bibehållna vid delaktighet i samma pensionsanstalt, skolande därvid delaktighetsbeloppet utgöra ett belopp, motsvarande avlöningen vid befattningen, värdet av bostad, bränsle och belysning eller ersättning därför ej inberäknat, ökad med summan av vid tjänsten medgivna ålderstillägg;

dels ock medgiva, att beträffande föreståndarinnan vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor Elin Gunnarsson fortsatt delaktighet i nämnda pensionsanstalt må beräknas från och med tidpunkten för tillträdet till föreståndarinnebefattningen.

Såsom i propositionen erinrats, innehålla gällande avlöningsstater för statens uppfostringsanstalter för sinnesslöa, vilka anstalter äro uppförda på extra stat, anmärkningar av innehåll att för föreståndar- eller lärarpersonal vid anstalerna, som äger delaktighet i statsunderstödd pensionsanstalt, avlöningen skall höjas med, i avlöningsstaterna angivna, mot pensionsavgift svarande belopp. Kungl. Maj:ts föreliggande förslag avser dels att de befattningshavare vid ifrågavarande anstalter, som vid tillträdet till befattningen äro delaktiga i dövstumläraernas pensionsanstalt, skola bibehållas vid denna delaktighet, dels ock att beträffande föreståndarinnan vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor Elin Gunnarsson, vilken tidigare varit delaktig i nämnda pensionsanstalt men vid tillträdet till föreståndarinnebefattningen vid statsanstalten förlorat delaktigheten, fortsatt delaktighet i anstalten må beräknas från och med tidpunkten för tillträdet till föreståndarinnebefattningen.

Departementschefen har i ärendet anført, bland annat, följande:

»Vad angår ifrågavarande befattningshavares delaktighetsbelopp har statskontoret, i anslutning till vad 1921 års riksdag beslutat i fråga om före-

nämnda befattningshavare vid vårdanstalten för blinda med komplicerat lyte, föreslagit, att detta belopp skulle fastställas att motsvara lönen jämte intjänat eller intjänade ålderstillägg, varvid givetvis delaktighetsbeloppet även skulle utgöra beloppet av hel pension. På sätt pensionsanstaltens direktion erinrat, äro emellertid enligt reglementet för dövstumlärnarnas pensionsanstalt delaktighetsbelopp och pensionsbelopp två skilda begrepp. Enligt reglementets § 5 må delaktighet i pensionsanstalten för i reglementet avsedda befattningar vinnas till vissa angivna lägsta delaktighetsbelopp, under villkor att avlöningen i högsta lönegraden vid vederbörande befattning, värdet av bostad och bränsle eller ersättning därför icke inberäknat, uppgår till minst berörda delaktighetsbelopp. Därest avlöningen i högsta lönegraden överstiger det lägsta delaktighetsbeloppet för tjänsten, må för pensions höjande delaktighet vinnas för ett mot nämnda avlöning svarande belopp, dock ej utöver vissa för vederbörande befattningar angivna högsta delaktighetsbelopp. Beloppet av hel pension utgör åter, enligt § 10 i reglementet, 75 procent av delaktighetsbeloppet, dock beträffande vissa personalgrupper med viss begränsning i förhållande till den lägsta avlöning, som vid befattningen utgått under de före avskedstagandet senast förflutna tio tjänståren. Med anknytning till nu återgivna bestämmelser har direktionen för pensionsanstalten föreslagit, att delaktighetsbeloppet skulle bestämmas att motsvara avlöningen i högsta lönegraden för tjänsten, värdet av bostad och bränsle eller ersättning härför icke inberäknat, d. v. s. den vid befattningen utgående kontanta avlöningen, ökad med summan av medgivna ålderstillägg. Med hänsyn till vad direktionen anført till stöd för sitt förslag finner jag mig böra förorda detta förslag; dock torde, då ifrågavarande befattningshavare åtnjuta, utom bostad med värme, även fri belysning, det böra uttryckligen angivas, att ej heller värdet av sistberörda naturaförmån må inräknas vid beräkandet av avlöningens storlek.

Det förslag, som jag nu förordat, skulle i fråga om föreståndarinnebefattningen vid uppfostringsanstalten för sinnesslöa flickor, varom i föreliggande framställning närmast är fråga, innebära, att delaktighetsbeloppet skulle utgöra 3,350 kronor och beloppet av hel pension 75 procent härav eller 2,512 kronor 50 öre. Enligt statskontorets förslag skulle — med iakttagande av den fördelning av avlöningen å lön och tjänstgöringspenningar, som av mig i statsverkspropositionen till innevarande riksdag (femte huvudtiteln, punkten 61) förordats — hel pension uppgå till 2,350 kronor.

Med avseende å pensionsavgifter är i reglementet för dövstumlärnarnas pensionsanstalt (§ 6) stadgat, att årlig avgift för varje i anstalten delaktig tjänst utgår med $7\frac{1}{2}$ procent av delaktighetsbeloppet. Till berörda avgift, för vars erläggande vederbörande skoldistrikt eller undervisningsanstalt är ansvarig, skall tjänst innehavaren bidra med $2\frac{1}{2}$ procent av delaktighetsbeloppet, medan återstoden skall gäldas av vederbörande anstalt. I nu avhandlade fall skulle sålunda staten hava att erlägga en årlig avgift, motsvarande fem procent av delaktighetsbeloppet för vederbörande befattning. För föreståndarinnebefattningen vid uppfostringsanstalten i Vänersborg skulle denna avgift belöpa sig till ett belopp av 167 kronor 50 öre för år. Berörda avgifter synas kunna bestridas från de i driftkostnadsstaterna för sinnesslöanstalterna i fråga uppförda anslagsposterna till diverse utgifter.

Enligt vad jag inhämtat skulle det föreslagna medgivandet för närvarande erhålla betydelse endast för föreståndarinnan vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor Elin Gunnarsson. Beträffande denna befattningshavare torde medgivandet givetvis böra erhålla retroaktiv giltighet, så att den fortsatta delaktigheten beräknas från och med tidpunkten för hennes tillträde till föreståndarinnebefattningen. Vederbörliga pensionsavgifter böra sålunda

erläggas för den tid, som hittills förflutit från tjänstens tillträdande. Däremot anser jag i likhet med direktionen för dövtumslärarnas pensionsanstalt, att någon skyldighet att gälda ränta å förfallna avgiftsbelopp icke bör ifrågakomma.»

Med avseende å utredningen i övrigt hänvisar utskottet till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet. Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 20 mars 1925.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Närvarande: se anteckning vid utlåtandet nr 25.